

Jakub Jedlička:
Dvojí typ realistické prózy
Raisův román *Západ* a Mrštíkova povídka *Když slunce zapadá*

posudek bakalářské práce
Ústav české literatury a komparatistiky FF UK

Předmětem zájmu Jakuba Jedličky se staly dva tematicky blízké, leč rozsahem a způsobem výstavby disparátní prozaické texty – román Karla V. Raisa *Západ* (1899) a povídka Viléma Mrštíka *Když slunce zapadá* ze souboru *Obrázky* (1894). Na základě jejich srovnání, a to zejména zaměřeného na ústřední postavy a na specifické rysy vztahování se a zachycení okolní (přírodní a sociální) skutečnosti, se tématem předložené práce stala vlastně umělecká metoda realismu v různorodých principiálních a stylových polohách a realizacích. S nelehkým úkolem, spočívajícím v úsilí o interpretační komplexnost ve specifickém materiálovém výběru a průhledu a vyplývajícím zároveň z komplikovanosti spjaté s pojmem realismu obecně, se autor vyrovnal úspěšně.

Předložená práce je soudržně a funkčně strukturována. V úvodní části autor podává stručný přehled „realistické tradice“ v české literatuře od čtyřicátých let 19. století (Havlíček) po přelom století, vyznačuje tedy i některé podstatné momenty dobového kontextu, v němž vznikly a byly publikovány sledované texty. (Na zmíněné „křížovatce literárních tendencí“ je tu ve vztahu k realismu zmíněn impresionismus, což je jistě v Mrštíkově případě podstatné, i symbolismus, bylo by na místě výrazněji připomenout i širší rámec modernismu v různorodých projevech, mj. jako odmítnutí a překonání metod realismu.) V dalších, klíčových kapitolách se podrobně a komparativně věnuje vybraným prózám z hlediska konstrukce a způsobů charakteristiky postav (protagonistů) a jejich „zjevování se v textu“, sociálních rolí a situací, jejich schopností vnímání, reflexe a ovlivňování krajin, resp. přírodního a sociálního prostředí, způsobů fokalizace, fikčních světů o sobě jako osobitých konstruktů (i v pozoruhodných geografických posunech) a symbolických prostorů, a to ve vzájemných souvislostech. Po užitečném výběrovém přehledu dobové recepce autor v Závěru odpovídajícím způsobem shrnuje svůj postup a své nálezy.

Cíle práce jsou formulovány zřetelně, dosavadní stav poznání tématu je reflektován účelně. Z hlediska metodologického, způsobem práce s prameny a s rozsáhlým souborem odborné literatury a úsilím o plastickou literárněhistorickou charakteristiku zvoleného tématu se předložená práce jeví jako velmi zdařilá. Je zpracována formálně pečlivě (byť lze shledat v tomto směru dílčí nedostatky), její text působí živě a zaujatě. Na základě relevantního materiálového přehledu a především vlastních analýz a úvah lze přínos práce spatřovat v nových podnětech, jež autorova interpretace přináší v pohledu na vybraná prozaická díla i na proměny a možnosti vymezení a naplňování konceptu realismu.

Závěrem konstatuji, že Jakub Jedlička ve své bakalářské práci prokázal schopnost spolehlivé literárněhistorické práce a vnímavé a nápadité interpretace a naplnil zadání i stanovený cíl. *Doporučuji* jeho práci k obhajobě a navrhuji hodnocení *výborně*.

V Praze 21. srpna 2024

doc. PaedDr. Luboš Merhaut, CSc.